

Постдраматичний театр спрямований на створення простору для глядачів, де вони можуть вільно розуміти події вистави згідно зі своїм власним досвідом і багажем знань. У цьому театрі часто не тільки працюють режисер, а й драматург і літературний консультант, хоча українська мова не має відповідного розмежування цих ролей. Постдраматичний театр відомий також за його «монтажем», де фрагменти можуть бути вмонтовані з різних джерел, щоб створити нові значення та асоціації.

Прикладом може бути Театр Хайнера Мюллера, не звичний нам психологічний театр, а театр відсторонений, що продовжує в чомусь традиції Брехта. У ньому наявні елементи експресіонізму, сюрреалізму, абсурду. Гамлет-машина. Щоб зруйнувати устояне сприйняття шекспірівського сюжету, Мюллер шокує публіку власним тлумаченням класичних образів: нафарбований Гамлет-Раскольников у вигляді повії, Офелія в інвалідному кріслі. Людина в п'єсах Мюллера — не хороша і не погана, не розумна і не дурна: вона частина і рушійна сила, — в одному ряду із землетрусом, атомною бомбою, епідемією. І сама ж — перша жертва руйнування.

Отже, театр постмодернізму — це синтез різних напрямів, художніх мов мистецтва, розмиття меж між ними. Це відхід від розрізнення масової та елітарної культури, авторства та сприйняття, а також постановка питання про відносність істини й цінностей. Театр постмодернізму характеризується недовірою до авторитетів, деконструкцією традиційних уявлень і грою з іронією.

Отже, постмодерністські горизонти в сценічній культурі, як і в мистецтві в цілому, ставлять під питання саме мистецтво, що це таке, хто його творить і навіщо. У процесі дослідження цієї течії стає зрозуміло, що автором може бути хто завгодно: мистецтво особистості залишиться мистецтвом, незважаючи на суб'єктивність оцінки витвору. Більшість постмодерних постановок зосереджено на підкресленні помилковості певної істини, натомість аудиторія заохочується до досягнення власного індивідуального розуміння.

Таким чином, по суті, театр постмодерну порушує питання, а не намагається надати відповіді.

А. Євтушенко

АКТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО: ПСИХОЛОГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗУМІННЯ ЛЮДСЬКОЇ ПРИРОДИ, ЕМОЦІЙ, МОТИВАЦІЙ

A. Yevtushenko

ACTING ART: PSYCHOLOGY AS A TOOL OF UNDERSTANDING HUMAN NATURE, EMOTIONS, MOTIVATION

Вивчення психології дозволяє актору більш вірогідно та глибше втілювати персонажів, розкривати їхні внутрішні конфлікти та емоційні стани. Розуміння психології також поліпшує акторські навички у взаємодії з колективом і режисером, сприяючи створенню реалістичних та переконливих вистав.

Артист нерозривно пов'язаний з космосом, він — частинка іншої свідомості, і чим точніше його попадання в образ, чим психологічно тонший його зв'язок із космосом. Дійсно, акторська творчість і психологія перебувають у постійному переплетенні, творча особистість здатна лише тоді розкриватися і досягати результатів, коли ґрунтується на законах психології. Для відтворення образу на сцені виконавцеві як мінімум необхідні знання загальної, вікової, соціальної психології, психології особистості та, зрозуміло, психології сценічного мистецтва та творчості

загалом. Ці знання акторові необхідно постійно поповнювати під час роботи з режисером, а також шляхом спостережень і вивчення психологічної літератури.

З метою наближення до осмислення природних законів і відчуття зв'язку з космосом, актору, щонайменше, необхідно набратися навичок саме в акторському ремеслі. Отже, важливим психологічним чинником акторської творчості є набуття не лише практичних, а й психологічних навичок.

Одними з найцінніших матеріалів актора є живі враження, накопичені шляхом власних спостережень. Далі включається процес їхнього внутрішнього осмислення, аналізу та узагальнення, тобто утворюється процес пізнання, що складається з накопичення матеріалу і його творчого осмислення. Процес цей знаходить своє вираження у формі сценічних образів, що спочатку виникають у творчій свідомості актора (у його фантазії, уяві), а потім втілюються в театральній постановці. За те й цінується акторська гра, що виявляє для глядача внутрішні мотиви людських вчинків, розкриває закони, що перебувають в основі життя та діяльності суспільства, передбачають подальші шляхи його розвитку, дає людям можливість оцінювати своє минуле та заглядати у майбутнє.

Безперечно, що талант — важлива умова успішної роботи в галузі будь-якого мистецтва. Реалізувати все багатство своїх можливостей можна лише в поєднанні з великою культурою, широким кругозором, здатністю глибоко мислити та відчувати. Розкривши його, починається щоденна робота з його підтримки, вдосконалення, розкриття нових його граней, щоб, як дар, піднести іншим людям, наповнити їх свідомість високими думками, торкнутися сфери непізнаних почуттів, захопити та надихнути на власні відкриття. Висока майстерність може народитися і зрости на ґрунті цілісного розуміння людини як такої.

Усі вияви людини двобічні — психічно-фізичні як єдина цілісність психофізичного акту. Тому зрозуміти поведінку людини, її вчинки можна лише розібравшись у її думках та почуттях. Для того щоб актору відтворити емоцію, що супроводжується механічною дією, слід виокремити реакції у психофізичних цілісностей, тобто «в єдності та повноті зовнішнього і внутрішнього, фізичного і психічного, об'єктивного і суб'єктивного, з відтворення не суто механічним, а органічним». «Тіло актора належить одночасно і акторові-образу і акторові-творцю, так як кожен рух тіла не тільки висловлює певний момент життя образу, а й підпорядковується цілій низці вимог у плані сценічної майстерності: кожен рух тіла має бути чітким, пластичним, ритмічним, сценічним, гранично виразним. Психіка актора теж належить як актору-творцю, так і актору-образу: вона, як і тіло, служить матеріалом, з якого актор творить свою роль. Тож психіка актора та його тіло у єдності своїй одночасно становлять і носія творчості, і її матеріал».

Отже, психологія постає дуже важливою для акторів, оскільки вона допомагає пізнати себе, свого героя, позбутися від психологічних кордонів і досягти успіху. Знання психології допомагають акторові краще розуміти людську природу, емоції та мотивації на ґрунті образотворення.